

Als er één filosofie-onderdeel is dat veel mensen boeit dan is dat wel de natuurfilosofie. Maar wat is dat: natuurfilosofie? Welke visies en principes omarmt zij? Hoe zit dat met de vierelementenleer, typologieën en begrippen als de ziel, geest, monisme, ying-yang, kosmos? Is natuurfilosofie tijdgebonden of bestaat het al sinds mensenheugenis? En waarom stijgt de belangstelling de laatste decennia? In hoeverre verschilt het van de klassieke westerse filosofie? Welke filosofen en wanneer noemen we een filosoof een natuurfilosoof? In deze lezing overlopen we de geschiedenis van de natuurfilosofie en geven we een overzicht vanaf de oud-griekse natuurfilosoof Thales van Milete tot en met de hedendaagse natuurfilosoof Peter Singer. Hierbij bespreken we ook onze verhouding tot de natuur. Is dat een (be)heersverhouding? Zijn we goede rentmeesters? Welke verantwoordelijkheid dragen we? Bieden de natuurfilosofen onze richtlijnen hiervoor? Deze lezing gaat over het denken hoe we met de aarde verbonden zijn.

BEGRIIP NATUURFILOSOFIE / NATUURFILOSOFEN

... geneeswijzen

- Smal en breed (containerbegrip)
- Verwijzend naar natuurgeneeskunde: complementair
- Eenvoudig en haast risicovrij
- Een zekere vertrouwdheid/waardering
-
- Versus reguliere geneeskunde: kritieken / verwijten:
- Wetenschappelijker: ziek(t)e centraal
- Wel reclame/media en ziekteverzekeringen trekken er niet aan
- Eindimensionaal
- Antropocentrisch
-
- Stilaan groeiende veranderende houdingen:
-
- https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=godderis+jan+Een+arts+is+vele+andere+mensen+waard%E2%80%99 855 blz. 1^e publ.: 2000

citaat:

'Deze van de Ionisch rationalisme doortrokken geneeskunde, die dus middels de ratio - dit is door logisch denken over de verschijnselen - tot verklaringen trachtte te komen, en die de te verklaren verschijnselen met andere waarneembare fenomenen in een causaal verband probeerde te brengen, ging er vanuit dat de mens weliswaar via zijn ziel (psyche) in verband staat met een hogere wereld, maar door zijn lichaam (soma) onmiskenbaar in de natuur thuis hoort. De mens werd door haar niet langer beschouwd als een marionet, die door de goden beïnvloed of gestuurd was, maar als een product van zijn omgeving, van de kosmos, van het geordend en evenwichtig

geheel van de natuur (hê physis). Deze geneeskunde vertrok hierbij van de basisassumptie dat er een verborgen rationaliteit, met name een logos – wat zowel «rationaliteit» als «orde» betekent – in de kosmos herkenbaar is. En deze logos werd in haar opvatting niet alleen in de omgevende macrokosmos teruggevonden, maar ook in het menselijk lichaam, dat als een microkosmos uit precies dezelfde samenstellende bestanddelen (archai) als de macrokosmos is opgebouwd, die aan identieke fysieke wetten (nomoi) onderworpen is, en die insgelijks in een toestand van evenwicht of «fraaie ordening» verkeert.

OORSPRONG historisch:

bronnen: in-direct

- Traditie veranderd
- Oude Griekse culturen (waarvan we weinig weten) verstarren
- Nieuwe “asielzoekers” : wel handel, dus contacten met Oosterse culturen
- Nieuwe Grieken, in contact met *vele* godsdiensten, kennen overlevering veel minder, dus veel andere gedachten (cfr. vrij-metselarij)
- Dus democratischer gedachten en zo meer *publiek* spreken: andere werkelijkheid!
- Houding kosmogonie en theologie wijzigt grondig in o.m. hiërarchie (zie ook citaat Godderis)
- Godsdienst minder belangrijk: vrijmoedige omgang
- Geen priesterstand: dus geen last ervan zoals ...
- Wel onderstroom van (Oosterse) mysteriegodsdiensten zoals Orfische- en Dionysoscultussen (soms bekend met boete, zonde, zuivering – catharsis – , hemel, hel, goddelijke 3-eenheid, enz.)
- Kritiek stijgt en aldus zelfstandig denken → *natuurlijk* denken w.i. verklaren, oorzaken
- Onverklaarbaar! Keerpunt???
- 6^e v x tot 6^e n X ook verschuivingen bij Oosterse godsdiensten!
- 3 fasen:
 1. 600-400: 1^e natuurfilo: maken zich los van theologie en kiezen voor ‘oerstof’ en als voorsocratici bestempeld; daarnaast de mystieke richting met Pythagoras als boegbeeld (het getal)
 2. 400-322: SPA: absoluut hoogtepunt van Westerse filosofie
 3. 322-527: veel filo-scholen w.o. epicuristen en stoïcijnen

Natuurfilosofen van Milete

→ voor alle zijnden een oergrond (**archè**)

https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=natuurfilosofie+stromingen
 en dan https://nl.wikipedia.org/wiki/Antieke_filosofie

Thales v Milete (640-550 v X)

- All-round; bezoekt Egypte en Midden-Oosten
- Natuur niet-mytisch; oerstof: **water**
- Voorspelde zonsverduistering

Anaximandros v Milete (610-545 v X)

- Niet één stof maar wel een superentiteit als oerstof: het oneindige, het onbepaalde, het onbegrensde (**apeiron** ~ kosmische energie): vuurkring om aarde spat uit en zo vermeerdering kosmos cq. nieuwe werelden
- Heeft een eerste evolutieleer bedacht: 1e wezens in vocht nadien op het droge!

Anaximenes ca.550 – 527?

- Oerstof: **lucht** ~ ziel
-

Anaxagoras (ca.500-428)

- van Ionië naar Athene (462-432): ook filo! Mentor van Pericles ...
- zintuigen te zwak om waarheid te kennen m.a.w. het verborgene, het bovenzinnelijke
- alles is materie (dus geen leegte)
- eerst was er oermassa die door de wervelende geest gescheiden werd in elementen

Empedocles van Agrigentum (483-423)

- grondlegger van het theoretisch model van **de 4 elementenleer**
- hierin bestaat liefde maar er rond is er haat: aantrekking en afstoting waardoor de wereld vergaat cq. verandert
- gelooft in zielsverhuizing
- zoals Anaximandros: soort evolutieleer
-

Hippocrates van Kos (460-370)

- beroemd om zijn eed
- stapt af van tempelgeneeskunde (bovennatuurlijk)
- voert humoraaltherapie in vanuit de 4 lichaamssappen (later door Galenus met de 4 elementen samengevoegd tot leer van de typologie)

Pythagoreeërs → getal

Pythagoras(570-500?)

- Eerste echte (religieuze) denkschool
- Getallenleer: geheime bouwstenen wereld
- Kosmos harmonisch in oerwet (niet oerstof!) ook zo leven = vriendschap
- met getallen de natuur berekenen
- werkelijkheid = getallen; intervallen toonladders en getalsverhoudingen van trillende snaren = orde in de kosmos; bepalen apeiron; getallen volmaakt in harmonie der sferen (vaststaand schema)
- wiskunde: stelling van P, getal π , enz.; mystiek geladen cfr. Bach
- ethiek: harmonie centraal; deugden in getallen
- zielsverhuizing: ziel is mens en lichaam verontreinigt ziel aldus zelfdiscipline, soberheid en onthouding (Indisch geïnspireerd); dus vegetariërs!
-

Eleaten: ratio

Xenophanes 580 fel van leer tegen de oude Griekse godsdiensten: 1 hoogste wezen = eenheid

Parmenides 540 werkelijkheid is een onveranderend Zijn ↔ zintuigen bedriegen ons

Zeno van Elea 490 paradox schildpad en pijl

enkele anderen:

Heraclitos van Efeze (540- de Duistere ... oorlog is de vader van alles (Nietzsche!)

- Anti – Pythagoras
- Verbrandt traditie
- Oerstof: **vuur**
- Verheft logos en dus overstijgt het individu
- Kosmos ~ recht
- Laat persoonlijke meningen los! zoek verbinding (m.b.v. kosmos)
- Eenheid der tegenstellingen cq. achter de veelheid
- grote invloed op SPA, Hegel, Spencer, Nietzsche, Darwin

Galenus van Pergamon (130-210)

- Combineert succesvol elementenleer (natuurfilosofen) met humoraalleer (Hippocrates)
 - o https://nl.wikipedia.org/wiki/Claudius_Galenus
 - o <http://mens-en-gezondheid.infonu.nl/diversen/134500-galenus-pionier-in-de-geneeskunde.html> tabel
 - o https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=galenus+typologie
 - o <http://www.goedgevoel.be/gg/nl/10/Seks-en-Relaties/article/detail/275712/2008/06/01/Je-temperament-bepaalt-wie-je-bent.dhtml>
 - o <http://www.greiner1.at/brg/pages/Index%20Psycho/typologien.html> overzicht
-
- Werkt vooral op basis van dieet en kruiden
- Grootse invloed tot 1500 en in de Islamitische geneeskunde

Middeleeuwen baseren zich verder op de bevindingen van de Antieke Oudheid: vele herdrukken in kloosters, versmeltingen (van Maerlant, Hildegard von Bingen, e.a.) maar geen vernieuwingen m.a.w. ± stilstand. In de latere ME algemene hernieuwde belangstelling voor de Antieken en verdere ontwikkeling van Galenus e.a.

Fernel Jean (1497-1558)

- https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=fernel+jean
- Op tweesprong verleden en verwetenschappelijking
- Mens en natuur zijn één in de 4-elementen ↔ Descartes even later!

Seattle (1787-1866)

- ... Day and night cannot dwell together ... (1854)
- https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=seattle+indian+speech
-

Feuerbach Ludwig (1894-1872)

- Een van de 1e atheïstische filosofen
- Relatie tussen religieus en natuur: mens is sterk afhankelijk van de natuur en creëert daartegen vanuit zijn egoïsme godsdienst en aldus uitspraak: *niet God heeft de mens geschapen, maar de mens heeft God geschapen.*

- https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=Feuerbach+Ludwig+
- Ook beroemd vis-water relatie: onverbreekelijke band ofte *wezen* en *zijn* vallen samen

Theilhard de Chardin (1881-1955)

- Streeft naar eenheid en zin voor totaliteit;
- https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=teilhard+de+chardin+uitspraken
- Non-dualist; kosmogonie: energievisie

Sherrington Charles Scott (1857-1952)

- Neurofysioloog – filosoof
 - o https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=charles+scott+sherrington+quotes
- Verdedigt verleden niettegenstaande ontwikkeling wetenschap
- Boek: *The endeavour of Jean Fernel*;

https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=natuurfilosofie+stromingen
en dan https://nl.wikipedia.org/wiki/Antieke_filosofie

https://nl.wikipedia.org/wiki/Paul_Cliteur dierenrechten

https://nl.wikipedia.org/wiki/Titus_Rivas veganist

http://www.azquotes.com/author/37071-Tom_Regan stellingen!

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Veganisme> def. + cijfers

<http://www.cie.ugent.be/bogaert/bogaert1.htm#23> dierenrechten Islam

https://www.google.be/?gws_rd=ssl#q=prof+van+praag paraps

https://nl.wikipedia.org/wiki/Wilhelm_Tenhaeff paraps

ONDERWERPEN:

1. verschillen tussen mens en dieren
2. onderscheid/verschil tussen natuurfilosofie en reguliere/klassieke filosofie

STELLINGEN:

1. Dieren zijn net als mensen wezens met een bewustzijn.
2. Veel (alles?) wat heden ten dage gebeurt of is, gebeurde of was ook vroeger zo, alleen de mate waarin verschilt? Historische denkende vraag.
3. Het is toch maar 'natuurlijk' dat mensen dieren gebruiken (zelfs als deze dieren goed behandeld worden).
4. De mens is door God boven andere soorten gesteld, dus ... heeft ie voorrang op dieren!
5. De natuurgeneeswijzen en de -voedingen/diëten zijn even corrupt als de reguliere systemen. WWW.OR-CHI-DEE.BE

6.

VUUR	WATER	LUCHT	AARDE
gele gal	slijm	bloed	zwarte gal
Cholerisch	flegmatisch	sanguinisch	Melancholiek
Warmte	koud	vochtig	Droog